

Inzichten voor Opvoeders

Wij hebben onze onderzoeksresultaten gedeeld met ouders, leerkrachten, en pedagogisch medewerkers. Hier bespreken we vijf veelgestelde vragen over de resultaten.

1. *Waarom schrijven jullie steeds: "Vijandige interpretaties ontkrachten" en niet gewoon "Positieve interpretaties aanmoedigen"?* Het ontkrachten van vijandige interpretaties omvat meer dan alleen het aanmoedigen van positieve interpretaties. Het gaat ons om alle uitingen van ouders die ertoe kunnen leiden dat kinderen gaan twijfelen over hun vijandige interpretatie. Hier valt ook het stellen van vragen onder ("Weet je zeker dat hij het expres deed? Wat zou er nog meer aan de hand kunnen zijn?").
2. *Wat is het voordeel van vragen stellen?* Dit heeft als voordeel dat kinderen zelf gaan bedenken waarom de ander misschien geen vijandige intenties had, of het niet expres deed. Zelfbedachte verklaringen sluiten beter aan bij de belevingswereld van het kind, waardoor zij beter zullen bekliven. Als kinderen het moeilijk vinden zelf interpretaties te bedenken, is het mogelijk om wat opties voor te leggen, dan te vragen wat zij zelf denken, en ze de gekozen optie in hun eigen woorden te laten herhalen.
3. *Wat nu als een leeftijdsgenootje echt gemene bedoelingen had?* Het ontkrachten van vijandige interpretaties is alleen zinvol als andermans bedoelingen onduidelijk zijn. Een voordeel van vragen stellen over intenties is dat je ruimte laat om soms terecht te concluderen dat een intentie vijandig was. Wanneer situaties echt expres of gemeen bedoeld zijn, is het natuurlijk terecht als een kind dit als vijandig interpreteert. Uit dit onderzoek blijkt dat het in zo'n geval zinvol is om op een constructieve manier sociale normen te benadrukken ("Ah dat is niet leuk! Dat mag niet hè? Wat zou je nu kunnen doen om dit op te lossen?").
4. *Vanaf welke leeftijd is dit relevant?* Zodra kinderen leren spelen met andere kinderen, bouwen zij een intern werkmodel op over of anderen te vertrouwen zijn of niet. Dit model is uiteraard deels gestoeld op daadwerkelijke ervaringen, maar worden ook gevormd door verwachtingen. Aangezien dit verwachtingspatroon zichzelf versterkt en onbewust onze interpretatie van toekomstige interacties kan kleuren, is het belangrijk juist al vanaf de peuterleeftijd stil te staan bij (onterechte) vijandige interpretaties.
5. *Het bespreken van vijandige interpretaties lijkt niet te helpen, hoe kan dat?* Soms is een vijandige interpretatiestijl gestoeld op daadwerkelijke negatieve ervaringen, zoals gepest worden of veel conflicten hebben met ouders. In dit geval is het begrijpelijk dat een kind op het kinderdagverblijf of op school buitensporige agressie vertoont. Hoe lastig ook, het

is dan zaak deze vroege negatieve ervaringen in de context te voorkomen (denk aan effectieve opvoedinterventies of anti-pestmethodes, te vinden op www.jeugdinterventies.nl). Ook kan het goed zijn om begrip te tonen als kinderen dit soort situaties vijandig interpreteren en ze tegelijk te leren dat ze hun ervaring in één situatie (zeg, thuis) niet hoeven te generaliseren naar een andere situatie (zeg, school).